

HALÁSZ MARGIT

Talján kalendárium

ÚTI LEVELEK MIKSZÁTH KÁLMÁN STÍLUSÁBAN

Kedves Barátomkám!

Esküszöm a sárga sapkámra, hogy a mai napomat megirigyelhetné tőlem sok zsíros arisztokrata. Velencében vagyok, édes barátom, Velencében. Este érkezém, holdbéli a táj. Köd kígyózik a Grand Canale felett. Emberek, gondolák, az összes hó-belevanc őszi. Persze, hisz október van. Annak is a vége. Krinolinok és krinolintalan keresztyén lelkek libbennek előttem. Az üveghíd felé tartanak. Delikát jelenség innen nézve, tafotában tipegni szűk rokolyában, selyem kacabajkában. Mintha a végzetébe lépdelne ott túl a hídon az a nagy fekete asszony. Egy címeres úr várja a híd tetején, vicemérnöknek nézem innen. Forró csókban olvadnak össze. Kuruttyolnak is rendesen a békák, brekeke-brekeke, csak nehogy túl messzire hallatsszon a hangjuk.

Beérünk egy fogadóba. A pult előtt kutya. Én dekoratiónak nézem, de ejszen, megmozdul. Élő kutyát fogadóban legutóbb Kis-kürtösön láttam. Hello darling, hello darling, köszönti a kutyát egy öreg polityikus utastársam. Én nem tudok egy kutyának ilyen fenségesen udvarolni, Kis-kürtösön ez nem divat. Kutyának, macskának Tótországban kint a helye, és bár nagyon szeretjük, egyszerűen csak dög a neve. A vendéglős jön felém. Elég imposztor figura. Virágok nyílnak a fogadó ablakában, csak el ne hervadjanak idő előtt ettől a nagy zajtól.

Vino della casaval indítunk. Ezt Szklabonyán házi karcosnak hívjuk. Itt ül szemben velem egy igazi madonna a gyermekével, a kis Paoloval. Az asszony arcán isteni nyugalom. Hófehér bőr, barna haj, nemes tekintet. Mellette egy őszbe csavarodó sógornő. Familiáris vacsora ez, látszik. Shréhvizavi két finomrózsa fehérchseléd, éjszakai pillangó három úrficskával. Az egyik flegmatice szíjja a potya szivart. A lányok isznak, itatva vannak. Az egyik hajában sárga rózsza. Hej, hej, ez a rózsza fog még okozni néhány kellemetlen órát ma éjszaka. Azon gondolkodom, hogyan osztoznak meg majd rajtuk a fiúk. A félvér lányka ki lett sajátítva, vágyik rá az egyik legény, mint éhes malac a kukoricára. Ösmérem én jól az ilyen ügyet. De inkább beszéljünk okosabb dolgokról, tudniillik olyanokról, amit már tegnap is elő akartam rányítani a szűrőm ujjából.

Azt mondja valami marha német tudós (fene egye meg), hogy sem a természetben, sem semmiben nincs „ugrás”. Coki német! Azért Margittya Halász az én nevem, hogy nem parancsol nekem a német. Éppen azért is ugrom. Mégpedig erről az ügy-

ről egyenesen egy ausztrál gyömbér-birtokosnéra és az ő kisededővő nő barátnéjára, akik itt ülnek mellettem. Parisból jönnek. Utazgatnak. Olyan természetük van, hogy szeretik egymás gyenge oldalait nevetségessé tenni. Bizony, édes barátom, vidám népek ezek. Aztán a Moulin Rouge-t kritizálja az egyik polityikusné, hogy túl sok benne a női mell, a cici. A kissé túlsúlyos madame gúnyolja a lányok eroticus mozgását. Nem egyszer. Ötször. Hát ezt legszívesebben megírnám a Vasárnapi Újságnak. Emlékszem, hogy egyszer Gyarmaton láttam egy ilyen polityikusnét, Gizellának hívták, és szép pályájú férje szép komótosan sárkányt csinált belőle. Szóval ez a polityikusné ott vacsorált a Vörös Malomban, és az sem ízlett neki. Azon gondolkodom, hogy vajon mi lenne az, ami ízlene neki.

A pincér jön. Ez aztán a férfi, a miniszterelnökre hasonlít. Fertály órát kacabajkázna velem, de a szempillája se rezdül. Megaprehendálhatna, de nem teszi. Én meg nyíltan beszélek hozzá. Mit játszom itt meg magam. Úgyis látszik rajtam, hogy a Lajthán túlról jöttem, és ezer év láthatatlan mangalicaszőr-foltjait viselem a ruházatomon. Ez a pincér zihér átlát a szitán. Megvallom, szerfelett tetszik a tempója. Előbb folyik felfele a Grand Canale, mintsem hogy elveszítse méltóságát.

Egy talján paraszt jön be nagy dérrrel-dúrral az ajtón. Kajabál, szitkozódik. Mint ha magának az ördögnek a gyalogösvényén érkezett volna. Azt ordítja, hogy olyan vékony itt a fehérszínű erkölcs, mint a suhogó nád, koronája hajló, töve mocsárba vész. Mondjuk ez elég poetikus egy ilyen suttyó alaktól. De barátom, éppen tőled tanultam, hogy ne ítéljünk soha külsőnkön. Ezen pongyola leveletem tépd össze.

Második levél

Kedves Barátomkám!

Ha 'iszed, ha nem, Velencében nincsenek utcanévek, csak a kerület és a házszám. Nem úgy, mint Alsópéteren, ahol még a kutyaólat is számozzák, mégpedig római számmal. Az idő vasfoga előtt nincs respektus: szakadoznak a vakolatok a tengerre épített házfalakról. Itt oly sok a bámulódó turista, de azért látszik, hogy vannak tisztességes emberek is, akik dolgukra igyekeznek. Előttem bársonyba öltözött ficsúr, egy Medici ivadék velocipéden kerekedik a hivatalba, és mobiltelefonjába kajabál. O tempora, o mores!

A Nagy Kanális legnagyobb hídján állok, a Rialton. Hétezer cölöp, azaz culáp, ahogy Miska pecsovics mondaná. Végignézek sok auslagot, nyírettyűt szeretnék venni egyik barátomnak, aki országgyűlési képviselő. Hadd muzsikáljon kedvire, a neveletlen hétszilvafás betyár mindenit. De halljad csak, barátom, négyszáz kis híd van itt, háromszáz templom. A nehézség gyűjön rá erre a sok macskakőre, ni, majd nem megbotlottam.

A nagy kolerajárvány idején kültéri szentélyeket tettek a házak falára, mert az emberek nemigen nagyon kéjvándoroltak bemenni a templomokba, nagyon féltek a kór terjedésétől. Szegény utcalányok, rájuk kenték a papok a járványt, hogy miattuk van, a bűnös életmódjuk miatt. Na dejsz' ezek a fényes homlokú papok is! Megval-lom ilyen kombináció nekem nem jutott volna eszembe. Itt mindenhol kút hátán kút. Hát persze, innen vitték a környező házakhoz a vizet. Goldoni is itt dolgozott Velence legrégebbi színházában. Tőle származik az a mondás, hogy minden asszony úgy viseli a viganóját, hogy a színes oldala van kívül.

A herceg fészke a Dózse-palota. A nyüstyit a világnak, de kutya burkus nép lak-hatott itt. A Sójak hídján vagyok, barátom, és sohajtozom, mert nagyon fáj a kösz-vényem. Humanisztikus érzelmek rohannak meg, hallom a halálra ítélték siránko-zását. Ó de sokan raboskodtak itt, akiket csak a holló és a varjú siratott meg. Mert még azt sem tudatták senkivel, hogy biza, szegény megholt.

Az Akadémián vagyok. Nagy kár, hogy nincs nagyobb platz a papirusomon, mert richtig lefesteném valamennyi képet. Bellini, Georgone, Boccacció. Hogy miket látok a picturákon? Testek in natura a folyóparton. Pocakos lánykák, izmos férfiak. Külö-nösen a váll- és farizom van kidolgozva rajtuk. Míves palotákban bíborban, bár-sonyban, tafotában a nép. Ezek biz' nem polityikusok, ezek arisztokraták. Ó, mennyi Kisjézus, a betyárját! Aztán lakomázó népek, akik a kutyákat csak úgy arrébb ta-szajtják. Csiba te, ne, te, ne! Ne bántsátok azt a jószágot! Fősvény, szívtelen, gőgös népek!

Tintoretto! Gyönyörű setét tónusok, mint Pulszky-vármegyében a makkoltatott sertés őszi hona. Veronese! Bámulódom, bámulódom, de meginterpellálom, hogy bajuszos férfiembert nem látok, csak pucér arcúakat a képein. És egyikűjük sem példázik. Milyen honatya lenne ezekből? Se bajusz, se pélpá? Inyni azért remélem, tudnak. Kelletlenül kullogok, és Kossuth Lajos születésnapjára gondolok. Oh, rene-szansz lánykák! Mélabús vágyakozás arczotokon, szemmeresztős tekintet, melyhez félrebiccentett fej dukál, mint országgyűlési szónokhoz a címeres kulacs.

Én mondom, az Akadémia fénypontja Tiziano Szökés Egyiptomból című képe. Olyan, mint egy fotográf. A szentpétervári Ermitázsból hozták ide egy nagy hordó-ban. A kép így néz ki: Mária egy kendővel a mellére kötve számárháton szökteti a kis Jézust. Egy kislány vezeti a hóka csacsit, József hátul kullog. Hát igen, őt valahogy kifelejtették ebből, mint Bobok Sanyót a honatyaságból. Szegény Sanyó, mesélik, hogy búoszlító vigadozásai közepett, három bizottmányi tagnak is elhúzatta a nótá-ját a megyebálon. De azok a bál után huszonnégy órával feljelentést tettek ellene a jegyzőnél, hogy sértette őket a nóta egy-két phrazisa. Hát erre csak azt tudom mon-dani, hogy Sanyókám, legközelebb ne bizottmányi tagokkal menj bálba, hanem in-kább a szeretőddel. Papírom fogy, drága barátom, szervusz.

Harmadik levél

Kedves Barátomkám!

Nagy triumfussal vágat a vonatom Velencéből La Speciaba. Épp Bolognába ért. Képzeld, a bilétet elhántam, jött az inspektor, fertálmágnáskodott egy kicsit, de hagytam. Látszott rajta azért, hogy annyira nem mágnás, hogy márványvályúból etesse a lovát. Megvallom, érdekes nép lakja e tájat, nem egy kombináló polityikus arcú egyik sem, inkább olyan carpe diem ábrázatúak. Ez a körteképpű ficzkó is, az aranypaszománnyal díszített derekával, jobban emlékeztet egy falusi víg korcsmárosra, mint egy fontoskodó viceispánra.

Ó, mennyi alagút! Ámbátor megvallom, alagútban elég nehéz csodálni a talján természet szépségét. Bolognában láttam az állomáson egy elegáns régens herceget. A király fia volt, látszott rajta. Engem aztán nem ejt át a Versacci zakójával, a fülhallgatójával meg a Dolce and Gabbana napszemüvegével. Fekete körszakáll, hosszú arc, félrefésült dús haj, mely néha a szemére hull. Hát ez nem egy köpcös kálvinista lókupec. Bámész kíváncsisággal lesem, ó, te kifogyhatatlan Isten, milyen csodások a te teremtményeid. A régens herceg szemben áll. Jön egy rakétavonat, elrepsz, és a herceg sehol. A vonat nem állt meg. Hogyan lehetséges ez? Nahát ennek a rejtélynek a megoldása nem szalonnát evő magyar embernek való.

Hegyek, hegyek, hegyek. Szőlők, szőlők, szőlők. És toszkán paloták. Itt a vonatok rakétaként suhannak el mellettem. Fentebb olajbogyóligetek. A hegytetőn ódon vár. De nem ám olyan incifinci, mint a pilácsi szolgabíróé, amit én suttyomban csak szarkafészeknek nevezek. A taljánok szeretik kiteríteni a ruhájokat a szélbe. Ott veri a szél a sok cifra csipkét meg selymet, mintha a viselője paráználkodását büntetné rút haraggal. Még egy anekdota is eszembe villan, Csökéné asszonyomról, de nincs most időm leírni. Carrarába érünk, a fehér márvány hazájába. Fáintos ötlet volt, hogy Dávid szobrát ebből faragta Michelangelo. Hiába hímeznénk, hámoznánk, ami meg van csinálva, az meg van csinálva, no. Mert a szép emberi testnek, minden meghódol, nemcsak a vármegye, nemcsak a vármegyei esküdtszék, hanem még én is. Sőt még az a honatya is, aki kalendáriomon kívül semmi más élő betűért nem ad egy pipa dohányt sem. A döbrecenyi vicenótárius kérte, hogy ha itt járok, faragtasak neki fejfát veres márványból, és írassam rá, hogy Állj meg, Sárga, itt a csárda. Ad érte tíz kiló döbrecenyi sunkát. Hát faragtatnám én, de elvágat a vonat, mint a pogány Filcsik almásderes lova.

Délután már egy balkonon ücsörgök La Speziában. A szemben lévő ház szinte általérhető, ha kinyújtom a kezem, a szembe szomszédot érintem. Meleg van, mint a lekvárfőző katlanban. Megcsinálom a kontaktust a spaletta alól kinéző mezítelen felsőtestű talján férfival. Elbámulodom: a talján férfiember mezítelenül van otthon? Telikézzel szórja a lemenő nap a sárga fényét, s a függöny mögül egy házsártos néember ugrik elő. Versenyt rikoltoz a kalitkában lévő madarakkal, a talján nép szereti rabságban tartani a madarakat.

Vecsernyére szól a harang. Lent a macskaköves utcán motor fékez, prüsszöl, mint a Csurí Jóska kehes lova. Egy deli legény ugrik le róla, és ebben a szemertyű pillanatban egy fehércseléd repül a nyakába. A lány szép, mint a gyöngé majoránna. Csak nehogy olyan házsártos asszony név váljon majd belőle, mint amilyen az édesanyja lett. Csató Pista is jól megjárta egy ilyen szép illatos majorannával. De ez nem ide tartozik. Ejnye! De kár, hogy nincs itt a plébános úr a hátam mögött, hadd javítana ki, ha rosszul mondtam.

A vacsorát egy Szicíliaiból ideszármazott marha nagy família pajkos csárdájában költjük. Bámész kíváncsisággal nézem az ipamot és napamot. Az ipam csibukja elég rosszul szelel. Hajdú legyek, ha nem láttam már ezt a fizimiskát valahol. A csárdába bogaras figurák jönnek. Hangoskodnak, hogy a búbánat venné fel őket. Csendre vágyom, békességre és egy kis hársfa teára. De a tea helyett vinot kapok, savanyút, pedig én inkább most egy kis édes tokajira vágynék. Ha egyszer sok üres idő lesz, légy szíves, gyűjtsd össze a Vasárnapi Újság tavalyi számait. Bizonyos okból szeretném olvasni azokat.

Hú, ettől a bortól megsavanyodik a gyomrom! Ez nagyon haragít. Majd élőszóval elmondom miért. Ostoba, marha, érzéketlen papír, hogy el nem halványodsz jobban, mikor ezt a malórt írom.

Negyedik levél

Kedves Barátomkám!

A mai nap is nagyon interesant lesz, folytatjuk az utunkat Pizza felé. Ott ekvipázt váltunk, és Firenzébe megyünk. Cudarul megbántam, hogy nem hoztam magammal a Borsszem Jankó egy-két példányát, most jól elmulatnám magam. A fákkal gyapjasan borított hegyek között széles, gyors sodrású folyók völgye nyílik. Két erecskében szalad le bennük a víz, mint juhászbundában a tetű. Fialat menyecske libbenti rokolyáját a parton. Csak nehogy túl magasra libbenjen az a selyem, és kilátsszék alóla a tisztesség. Mert jobb azt nem tární a bámész szemek elé. Nehogy folt essen rajta, mint a szegény Bede Annáén, nyugodjék békében a virágos kamrájában.

Firenze. Barátom, nem szeretnék untatni, de egy városhistóriát megosztanék veled. Segíts, tehát múzsám, hogy e száraz factokat színesen és sikeresen írhasam le! Tempora előtt 59-ben Julius Caesar veterán katonái egy új kolóniát létesítettek az Arno folyó jobb partján Florentia névvel. Virágzó, ezt jelenti a név. Na, ezt egy kissé forszírozom még. Egy ókori anekdota szerint a város a nevét egy etruszk gavalérról kapta, bizonyos Fiorius után. Egy másik anekdota azt állítja, hogy az Arno folyó partján elterülő szagos virágmezők ihlették a rómaiakat a névválasztásban. Óhajtásként, hogy remény inde, remény unde, a város kibontakozzék és virágozzék.

Az Uffizi képtárban a következő párbeszéd fejlődik ki köztem és egy kozmopolita között:

Ó: Engedje meg, uram, megkérdezhetem, mit motyog ön itt?
 Én: Csak azt számolgom, hogy hány krajcárom maradt.
 Ó: Ösmérem az ügyet. Egész életemben szegény ember voltam.
 Én: Én még most is az vagyok.
 Ó: Tótországból jött?
 Én: Na, de uram, ezt honnan tudja?
 Ó: Kihallom a palóc dialektusából.

A diskurzus további csintalanságait nem részletezem. A vége az lett, hogy öszvegyalulódtunk. Hiába, rájöttem, hogy nem is olyan hosszú a létra ennek az újgazdag divatmájszternek az esztétól a szívéig.

A reneszánsz legjobb darabjai vannak itt: Boticelli, Michelangelo, Tintoretto, Veronese, Tiziano művei. Az Uffizi az office szóból származik, mert a mágnás Medici családnak ez volt a hivatala. Itt, az árkádos kupola alatt sétálgattak és vonultak tafo-tában, ezüsttel és arannyal átszótt brokátban.

Elbámulodom a lenge asszony nép szépségén, melyet a vászonra kent a jó piktor. Mint pap tehene a virágzó réten, nagyokat pislogok a sok esztétikum láttán. Maga a napfény ölti ki nyelvecskáját Boticelli képein, s bearanyozza a tündéri nők vöröses-szőke haját. Sol lucet omnibus, gondolom. Örömet írnék róla többet is, drága barátom, de Acta est fabula. Indulunk az Aranyhídra, a Ponte Vecchiora. Eredetileg henteseké volt a híd, de az emberek nem bírták a hús szagát. Az aranyét viszont annál inkább. Hát az élet itt is fölöttébb érdekes, mulatságos panoráma. Itt is ravasz a kereskedő és furfangos a paraszt.

Lorenzo il Magnifico a tudomány és a művészetek patrónusa volt Firenzében. Ő volt a Medici-domínium legkiemelkedőbb tagja. Az anekdota szerint már húszévesen a város nábobja, azaz jóindulatú zsarnoka lett. Előszertettel rendezett karneválokat és bálakat. Merényletet is megkíséreltek ellene. A templomban volt épp, amikor az úrfelmutatást jelző csengőszóra berontottak a merénylők. Öccsét, Giulianót lekaszabolták, Lorenzónak azonban sikerült a sekrestyébe menekülnie. A gyilkosok teste napokig ott himbálódzott a levegőben a városháza homlokzatán. Ó, micsoda malőr lehetett! Mit gondolhatott vajon a sok becsületes ember, akik nap mint nap mentek az office-ba dolgozni. Nemkülönben az ártatlan gyerekek. No, iszen, ebből is látszik, hogy milyen veszélyes pápista vidéken jeles humanistának lenni. Én annyira telve vagyok művészettel, hogy az összecsukott büféernyőket márványszobroknak nézem. Furcsán venné ki magát, ha tényleg szobrok lennének.

A piactéren folytatom az utam. El sem hiszem, ha nem látom: barátom, Firenzében a hentes tényleg Verdit énekel. Méri a páрмаi sunkát és közben fütyül. Hát a debrecenyi hentes zihér, hogy nem danol sunkamérés közben, inkább káromkodik. Én örömet írnam, hogy danol, de cudarul megbánnám. Nem vagyok én német, hogy ostobaságokat beszéljek.

Három nap múlva, ha hazaérkezem, átbálgok hozzád.

Ötödik levél

Kedves Barátomkám!

Megvallom, nem mentem még soha vonattal Firenzéből Rómába. Huh, be meleg van! A tudomány általános terjedését mutatja azon körülmény, hogy a melegség ellenszereit valamennyien ismerjük: fagylalt, hideg sör, joghurt. Egy feltűnően sötét arcú asszony prókátorkodik fogadatlanul: segít mindenkinek a málhát feltenni, aztán tartja a markát. Professzióvá fejlődött itt a zsebesség. Lopnak, amit lehet. Kajánpikkelyesen ismertem egy embert, aki igen nyugalmas életet élt. Felette jámbor férfiú volt, s ő mondta mindig, hogy cukrot nemcsak cukornádból lehet nyerni. Nem akarom becsmérelni a taljánokat, kis görbe országomban is történik hasonló, de nem a pályaudvarokon, hanem inkább a községházakon. Ó, hogy fújna le a szél a községháza tetejéről azt a rézkakast! Minek kukorikoljon ott hiába, ha úgysem hallja meg senki!

Róma, Róma, Róma, örök város! Fellini La Dolce Vitája tette halhatatlanná. Bizony nincs kő a szívem helyén, megdobban percenként a sok grandiózus látványtól. Pompásan érzem magam, kedves barátom. Ha módodban áll, poroszkálj át Sás Gyurihoz és mondd meg neki, ide jöjjön, itt van ám nagy mód. Szegény Gyuri, csak kétezer holdja van a Tisza mellett. Olyan bolond gyanú van elterjedve róla, hogy pogány. De csak azért, mert télen a subáján in natura lóg le a bárányláb. Micsoda népek! Másan köszörülük állandóan a fogukat, hogy aztán belemélyíthessék valaki erkölcsébe.

A Spanyol-lépcsőn ülök. Megszámoltam, 138 grádicsa van. Olvasom, hogy akár Francia-lépcső is lehetne a neve, mert franciák építették. Hát akárki építette, én mondom, mézespálinkát ihat éjjel-nappal, mert nagyon fájtos munkát végzett. Gavallérok és arisztokraták húsölnek a lépcső melletti kávéházakban. Szinte lesír róluk a mágnásság és domínium. Ez nem hétszilvafásoknak való hely. De, nini! Megdörren az ég, és szakadni kezd az eső. És hopp, már el is lepik a lépcsőt az esernyőárusok. Hát ezek meg az égből pottyantak ide? Nem tenném a kezem tűzbe, hogy ismerik a Corpus Juris kereskedésre vonatkozó passzusát. Apró lábaikon, mint népregek szerecsen tündérei, futkosnak ide-oda. Van foganatja a vásárlásomnak, nem ázom el. Verje hát meg az Isten, aki azt szajkózza, hogy fehér liliom mellé Hedera mixet nem érdemes ültetni.

A Colosseum felé veszem az utam. Abszolút nem látok semmit, úgy szakad az eső. Egész életemben rendetlen ember voltam, most látom, hogy fordítva vettem fel a szandálomat. A Colosseumot 80-ban Titus császár építette és száz napos dínomdánomot rendezett a nyitásakor. Az idő előtt azonban nincs respektus, bizonybizony még a Colosseum is kopik. Nem akarok böcsmérelni egy városi elöljárót sem, de fölteszem róla, hogy kőből volt a szíve. A nyitóünnepség kétezer gladiátor, azaz erős ember, és kilencszáz barom, azaz állat életébe került. No, ejszen, nem szívesen lettem volna Titus majszter gyóntatója. Dominált mindenkit, még az oktalan állato-

kat is. Csintalanul leskelődöm a kerítés mögül, mert átépítés miatt zárva tart a gigantikus építmény. Jó, jó, csak legyen meg annak a nagy átépítésnek a foganatja. Ne legyen veres márványból, de azért nézzen már ki jobban, mint a bugacpusztai számadó félig leomlott bolhás tanyája.

A Fontana di Trevi három út találkozásánál épült fel, innen a neve: Trivium. Végre eláll az eső, megint két kézzel szórja a nap a fényét. Balzsamos a levegő, selyempántlikás asszony megy el mellettem, valami perzsa hercegnő lehet. A sátán szeke-rének kerekei itt is gurulnak, pénzt dobálnak a kútba. Na, még jó, a bereznai nótárius, a vén fősvény Filcsik nem látja. Én mondom, menten gutaütést kapna, ha nem kapott volna tavaly mindszentekkor. Úgy tartják, hogy két kútba dobott krajcár szerencsét hoz a házasesetben, míg három érme segít a válásban. Naponta háromezer krajcárt dobnak a népek a vízbe, ezt éjjelente összegyűjtik, és a római rászorulók megsegítésére fordítják. Ebből is látszik, hogy a vén fősvény Filcsiknek mint oly sok mindenben, ebben sincs igaza. Bánom is én, ha a fülébe jut, és megáprehendál.

Bocsásd meg, hogy rosszal zártam e levelem, mikor tudok jót is. Holnapután hazamegyek Szklabonyára, barátom, és te is tudod, hogy mindenütt jó, de legjobb otthon. De csak akkor, ha Milka megfőzi a palóclevesem marhalábszárból maroknyi kaporral.

Hatodik levél

Kedves Barátomkám!

Cinque Terrét, eddig csak csinos fotográf-képeken láttam a pesti díszszebkendő-készítőmnél. Kolumbusz Amerikát fedezte fel, a díszszebkendő-készítőm pedig azt, hogy a trafik üdvös intézmény. Mivel aki trafikot szí, sohasem halhat meg éhen, mert a szájában mindig füstölt nyelv van. Cinque terre azt jelenti, hogy öt föld. Valójában öt parányi falu. Az apró települések úgy bújnak meg a sziklákön, mint Csató Pista lova, amikor Stevo a szép Csökéné asszonyomnak kurizált a domboldalon. A cifra házak pasztellszíneit még Máli kisasszony selyemrokolyái is megirigyelnék. Vonat visz az első faluhoz. A nyüstit! Mintha egy népmesébe cseppentem volna. Baktatok a macskaköves keskeny utcácskákon, és arra gondolok, miért nincsenek itt velem a művészbarátaim. Most pingálhatnának kedvükre, lenne mit.

Egy államtitkár és egy miniszteri tanácsos jön velem szembe. Honnan tudom, hogy azok? Kocsis várja őket, állandóan hívják őket a büroból, és látszik a tekintetükön, hogy szeretnék márványtáblákon megörökíttetni a nevüket. Belesek egy nyitott ajtón. Fehér hímzett ágyfüggönyt lebbent a huzat. Végre megérkezem a falu legmagasabban lévő pontjára. Huhh! Alig kapok levegőt, menten megfulladok. Lenézek a Ligur-tengerre. Egy motorcsónak száguld eszeveszetten, mintha Vér Klára megbokrosodott lelke nyargalna a vízen. Szegény Klára! Olyan bolond gyanú van elterjedve róla Bodokon, hogy... De ejszen, erről majd később.

Iszonyúan jól érzem magam ebben a kis halászfaluban. A Cafe Matteo előtti padra ülök. Itt pihengetnek szépen sorban a helybéli idős emberek. Akárcsak Szklabonyán a kispadon. Egy fapapucsos idős, ősz szakállas, mikulás külsejű úron akad meg a szemem. Hangosan ciazik. Olyan kedves a tekintete, békés a mosolya. Anynyira emlékeztet engem valakire. De kire is?

Rio maggiore strandját véletlenül fedezem fel. Egyszerre ott áll előttem, mint Sós Pál uram vadonatúj báránybundában a községháza előtt. Sétálok a kavicsos parton. Egy kavics megy a cipőmbe. Ejnye, no, ideje lenne felkeresni a suszteremet. Most házasodott szegény balga, képes volt egy fáért feláldozni az egész erdőt. A szent természet kálvinista hangját hozza a tengeri szél: sirályok vijjognak profán egyszerűségükben, fehéren-feketén. Nem kaptak ők a mennyei teremttől semmi cicomát, semmi burkus mentét, éppen ettől rokonszenvesek. Szívesen írnék róluk egy tárcát a Divat szépirodalmi részébe. De nem most. Most nem akaródzom írni. Írjon a setetollú Lehocz, meg az Ipoly kis kedvence, én most nyaralok. Apropos. Olvastad, hogy agyonvagdalta az Alföld szerkesztője Förmenteyt? Előbb-utóbb azt kapja mindenki, amit érdemel. Még szerencse, hogy a sors olyan türelmes öreg ember, mint Tornyos Zsiga.

A negyedik faluba tartok a poros hegyi ösvényen. Ezt az ösvényt kissé költőien a szerelem ösvényének nevezik. Párok sétálgatnak, főleg esténként a padokon ülve csókolóznak, és várják a festői naplementét. Olyan fennkölt itt a natura, hogy még az angyalok is mezítláb járnak, nehogy akaratlan zajt csapjanak. A gyalogút egy szakaszán a falat romantikus szerelmi üzenetek díszítik.

Hajaj, boldogság, boldogság! Meg kell azért szenvedni, de meg ám. Mert a félboldogság olyan, mint az összetépett bankónak a fele, nem adnak érte semmit. Ezt Kappanyú Demetertől hallottam, ő kiabálta félrészegen a megyebálon, amikor Péri Kata kikosarazta. Pedig mágnás családból való volt mindkettő. De hiába. Hiába hímez-nénk, hámoznánk, ami úgy van, úgy van.

Megérkezvén egy focaccerriába focacciát eszem. Ez egy lyukas tészta, mely olajos és sós. Feltétnek paradicsom, olajbogyó, sunka, sajt, hagyma, rozmaring vagy pesto dukál. A pesto bazsalikomszósz. Limoncinót, citromlikőrt iszom, utána jöhet a helyi bor. Annyi viszontagság ért mostanában Szklabonyán, nem volt inasom a boldogság, hogy utánam járkált volna. Sokat szenvedtem, de legyezgette hiúságomat, hogy csak a magas fákat éri a vihar, az alacsony bokrokat nem. A hit, hogy egyszer láthatom e Lajthán túli naturát, reménykedéssel töltött el. És olyan bolond kocsis a sors, egyenesen ide hajtotta a négy pár almásderesemet. Most felszálllok a kocsira, és megfordítom a lovak szájában a gyeplőt.

Édesanyámnak még otthon megígértem, hogy átadom: két hét múlva kisaszszonykor elvár benneteket. Addig is gyűjtsd a pletykákat, mert nem szeretném, ha megölne az unalom, amikor hazamegyek.